

ALYTAUS RAJONO SAVIVALDYBĖS TARYBA

SPRENDIMAS

**DĖL BIUDŽETINĖS ĮSTAIGOS ALYTAUS RAJONO SAVIVALDYBĖS
VISUOMENĖS SVEIKATOS BIURO 2019 METŲ VEIKLOS PLANO PATVIRTINIMO**

2019 m. balandžio 12 d. Nr. K-57

Alytus

Įgyvendinama Alytaus rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuro nuostatų, patvirtintų Alytaus rajono savivaldybės tarybos 2008 m. balandžio 30 d. sprendimu Nr. K-108 „Dėl Alytaus rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuro įsteigimo“, 21.8 papunktį, Alytaus rajono savivaldybės taryba **n u s p r e n d ž i a**:

Patvirtinti biudžetinės įstaigos Alytaus rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuro 2019 metų veiklos planą (pridedama).

Savivaldybės meras

Algirdas Vrubliauskas

PATVIRTINTA

Alytaus rajono savivaldybės tarybos

2019 m. balandžio 12 d.

sprendimu Nr. K-57

**BIUDŽETINĖS ĮSTAIGOS ALYTAUS RAJONO SAVIVALDYBĖS VISUOMENĖS
SVEIKATOS BIURO
2019 M. VEIKLOS PLANAS**

1. BENDROSIOS NUOSTATOS

1.1. Veiklos plane iškeltas tikslas rūpintis savivaldybės gyventojų sveikata, vykdyti savivaldybės teritorijoje Lietuvos Respublikos įstatymais ir kitais teisės aktais reglamentuojamą savivaldybių visuomenės sveikatos priežiūrą, siekiant mažinti gyventojų sergamumą ir mirtingumą, gerinti gyvenimo kokybę, teikiant kokybiškas visuomenės sveikatos priežiūros paslaugas. Visuomenės sveikatos biuro (toliau – Biuras) veiklos 2019 m. plane (toliau – planas) iškeltas siekiamas tikslas ir uždaviniai, jų įgyvendinimo priemonės, įgyvendinimo partneriai, vertinimo kriterijai ir laukiami rezultatai.

1.2. Biuro veiklos planas parengtas Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos pateiktu siūlymų bei priemonių, kurias būtų tikslinga įtraukti į savivaldybių visuomenės sveikatos biurų 2019 m. veiklos planus, sąrašu, Sveikatos mokymo ir ligų prevencijos centro parengtu „Visuomenės sveikatos stiprinimo vadovu savivaldybėse“, „Sveikatos priežiūros mokykloje įgyvendinimo vadovu“, „Visuomenės sveikatos stiprinimo gairėmis“, „Visuomenės sveikatos stiprinimo paslaugų teikimo savivaldybėse aprašu“ Alytaus rajono savivaldybės visuomenės sveikatos stebėsenos rezultatais bei tęsiant Biuro pradėtas vykdyti teigiamą rezultatą turėjusias veiklas, taip pat vadovaujantis Lietuvos Respublikos visuomenės sveikatos priežiūros įstatymu, Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 6 straipsnio 18 punktu ir 7 straipsnio 35 punktu, Lietuvos Respublikos sveikatos priežiūros įstaigų įstatymu, Lietuvos Respublikos sveikatos sistemos įstatymu, Lietuvos Respublikos visuomenės sveikatos stebėsenos (monitoringo) įstatymu, Lietuvos Respublikos žmonių užkrečiamųjų ligų profilaktikos ir kontrolės įstatymu, Lietuvos Respublikos visuomenės sveikatos priežiūros įstatymu, Lietuvos sveikatos 2014–2025 metų strategija, patvirtinta Lietuvos Respublikos Seimo 2014 m. birželio 26 d. nutarimu Nr. XII-964 „Dėl Lietuvos sveikatos 2014–2025 metų strategijos patvirtinimo“, Pasaulio sveikatos organizacijos dokumentu „Sveikata visiems XXI a.“, Europos Sąjungos visuomenės sveikatos programa, Pasaulio sveikatos organizacijos (PSO) rekomendacijomis bei kitais teisės aktais ir sveikatos politikos principais, kurie užtikrina visuomenės sveikatos politikos formavimą ir įgyvendinimą.

2. SITUACIJOS ANALIZĖ

Lietuvos statistikos departamento duomenimis, Lietuvoje gyventojų skaičius jau daugelį metų mažėja. 2018 metų pradžioje Alytaus rajone gyveno 26 077 gyventojai, t. y. 486 gyventojais mažiau nei prieš metus (1 lentelė).

1 lentelė. Nuolatinių Alytaus r. gyventojų skaičius ir jo pokytis 2010 – 2018 m. pradžioje

	2010 m.	2011 m.	2012 m.	2013 m.	2014 m.	2015 m.	2016 m.	2017 m.	2018 m.
Alytaus r.	29052	28210	27960	27618	27347	27126	26831	26563	26077
Pokytis	-389	-842	-250	-342	-271	-221	-295	-268	-486

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Vertinant demografinę situaciją pagal lytį, atskleidė, kad 2018 m. pradžioje moterys Alytaus rajono savivaldybėje, sudarė daugiau nei pusę (51,2 proc.) gyventojų, vyrai nežymiai mažiau – 48,8 proc.

Ne vienerius metus Lietuvoje bei Alytaus rajone pastebima gyventojų senėjimo tendencija: kasmet mažėja vaikų iki 17 m. amžiaus procentinė dalis ir didėja pagyvenusių žmonių dalis. Lietuvos statistikos departamento duomenimis, 2017 m. vaikai iki 17 metų sudarė 16,4 proc., 18–44 m. gyventojai – 29,0 proc., 45–64 m. žmonės – 31 proc., 65 m. ir vyresni – 23,6 proc. visų Alytaus rajono gyventojų (2 lentelė).

2 lentelė. Alytaus r. gyventojų pasiskirstymas pagal amžiaus grupes 2010 – 2018 m. (proc.)

Amžiaus grupės	2010 m.	2011 m.	2012 m.	2013 m.	2014 m.	2015 m.	2016 m.	2017 m.	2018 m.
0-17 m.	18,1	17,7	17,4	17,2	16,9	16,7	16,6	16,4	16,4
18-44 m.	31,97	31,2	30,95	30,8	30,6	30,2	29,9	29,5	29,0
45-64 m.	26,2	27,6	28,3	28,8	29,2	29,7	30,0	30,5	31,0
65 m. ir vyresni	23,8	23,5	23,4	23,3	23,3	23,4	23,5	23,6	23,6

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Vidutinė tikėtina gyvenimo trukmė – tai rodiklis, parodantis bendrą rizikos veiksnių poveikį, ligų paplitimą, intervencijų ir gydymo veiksmingumą. Šis rodiklis apskaičiuojamas naudojant gyvenimo lenteles, kuriose pateiktas mirtingumas tam tikrame amžiuje.

Lietuvos gyventojų mirties priežasčių struktūra jau daugelį metų išlika nepakitusi. Trys pagrindinės mirties priežastys – kraujotakos sistemos ligos, piktybiniai navikai ir išorinės mirties priežastys, 2017 m. sudarė 83,0 proc. visų mirties priežasčių Lietuvoje, 84,1 proc. – Alytaus rajone.

Daugiausia Alytaus rajono gyventojų, kaip ir praėjusiais metais, mirė nuo kraujotakos sistemos ligų. Tai sudarė beveik 55,2 proc. visų mirties atvejų. Dėl šios sistemos ligų iš viso mirė 278 asmenys t.y. 103 vyrų ir 168 moterys, abiejų lyčių tarpe mirtys dėl kraujotakos sistemos ligų sudarė didžiausią dalį visų mirčių struktūroje (žr 1 pav.).

1 pav. Mirties priežastys pagal lytį Alytaus rajone 2017 m. (proc.)
Šaltinis: Higienos instituto Sveikatos informacijos centras

Antroji pagal dažnumą Alytaus rajono gyventojų mirties priežastis – piktybiniai navikai (17,5 proc.), dėl kurių mirė 44 moterys ir 63 vyrai, trečioji – išorinės mirties priežastys, kurios sudarė 3 proc. visų mirties priežasčių. Dėl šių priežasčių mirė 7 Alytaus rajone gyvenusios moterys ir 32 vyrai.

Mirtingumas Alytaus rajone, patenka į dešimtuką savivaldybių, kuriose nustatytas didžiausias mirtingumas: Alytaus rajone 100 tūkstančių gyventojų teko 1915 mirusieji, tai 1,4 karto viršijo Lietuvos vidurkį (100 000 gyv. / 1419 mirusieji). Standartizuotas Alytaus rajono vyrų mirtingumas (1249,46 / 100 000 gyv.) 2017 m. buvo beveik du kartus didesnis nei moterų (631,15 / 100 000 gyv.).

Ketvirtus metus Alytaus rajono savivaldybėje, kaip ir visoje Lietuvoje, mokinių visuomenės sveikatos priežiūros, visuomenės sveikatos stiprinimo ir visuomenės sveikatos stebėsenos funkcijos yra finansuojamos valstybės biudžeto specialiosios tikslinės dotacijos lėšomis, skirtomis savivaldybės biudžetui Sveikatos apsaugos ministerijos kuruojamoms valstybinėms (valstybės perduotos savivaldybėms) funkcijoms vykdyti. Dotacijos finansuotos priemonės vykdomos, vadovaujantis galiojančiais teisės aktais, atsakingų institucijų parengtomis metodinėmis rekomendacijomis, atsižvelgiant į paskutiniųjų metų savivaldybės sveikatos stebėsenos rodiklius, gyventojų gyvenimo tyrimų rezultatus, atsižvelgiant į gyventojų, bendruomenių pageidavimus. Renkantis paslaugos teikimo formą, buvo atsižvelgiama į mokymo metodo efektyvumą, kuriojančių veiklą institucijų metodines rekomendacijas.

Nuo 2017 m. vasario mėn. Alytaus rajono gyventojams yra teikiama psichologinė pagalba, finansuojama savivaldybės biudžeto lėšomis. Nors šios paslaugos teikiamos nepilnus metus, tačiau jau galima stebėti jų poreikio didėjančią dinamiką.

Per ne pilnus metus konsultacijos buvo suteiktos daugiau nei 150 žmonių, absoliuti dauguma konsultacijų – tęstinės. Dauguma žmonių, susiduriančių su problemomis, supranta, jog pokyčių kelias – ilgas, kad atsakymų, išeičių paieškos užtrunka. Vieno kliento susitikimų skaičius vidutiniškai siekia 10–15 kartų.

Dažniausios besikreipusiųjų pagalbos priežastys – bendravimo ir tarpasmeninių santykių sunkumai, kuomet komplikuojuose sutuoktinių, vaikų-tėvų santykiuose glūdi stiprios įtampos, keliančios nerimo, nevilties, kaltės jausmus, išprovokuojančios pykčius, patyčias, agresiją ir konfliktus.

Nemažai konsultuotų asmenų turėjo emocinių ir asmenybinių sunkumų, išreikštų suicidinių minčių, nekontroliuojamo pykčio, irzlumo, depresinių epizodų ar problemų priklausomybių srityje.

Pagalba rajono žmonėms tapo lengviau prieinama, kadangi didžioji dalis konsultacijų vyksta seniūnijose, mokyklose, bendruomenių namuose.

3. PLANO TIKSLAS IR UŽDAVINIAI

3.1. Tikslas – stiprinti Alytaus rajono gyventojų sveikatą, didinant gyventojų atsakomybę už savo sveikatą, vykdamas Lietuvos Respublikos įstatymais ir kitais teisės aktais reglamentuojamą

visuomenės sveikatos priežiūrą, teikiant kokybiškas visuomenės sveikatos priežiūros paslaugas.

3.2. Uždaviniai:

3.2.1. užtikrinti koordinuotą visuomenės sveikatos priežiūrą ugdymo įstaigose, stiprinant vaikų sveikos gyvensenos įgūdžius ir formuojant teigiamą požiūrį į sveikatą;

3.2.2. vykdyti Alytaus rajono savivaldybės visuomenės sveikatos monitoringą, analizuoti ir vertinti gyventojų sveikatą bei jos pokyčius, gyvensenos įpročius ir jų poveikį sveikatai, planuoti ir įgyvendinti visuomenės sveikatos stiprinimo priemones;

3.2.3. stiprinti Alytaus rajono savivaldybės gyventojų sveikatą, organizuojant ir vykdant sveikatą stiprinančias veiklas, didinti gyventojų informuotumą apie sveiką gyvenimo būdą ir ligų prevenciją;

3.2.4. teikti psichosocialinę pagalbą Alytaus rajono gyventojams.

4. PLANO ĮGYVENDINIMO PARTNERIAI

4.1. Alytaus rajono savivaldybės administracija.

4.2. Alytaus rajono savivaldybės asmens sveikatos priežiūros įstaigos.

4.3. Alytaus rajono savivaldybės ugdymo įstaigos.

4.4. Alytaus rajono bendruomenės.

4.5. Nevyriausybinės organizacijos.

5. PLANO FINANSAVIMO ŠALTINIAI

5.1. Valstybės biudžeto specialiosios tikslinės dotacijos lėšos.

5.2. Alytaus rajono savivaldybės biudžeto lėšos.

5.3. Kiti šaltiniai

6. PRIEMONIŲ PLANAS*

Eil. Nr.	Tematika	Sveikatos ugdymo ir mokymo renginiai, informavimo veiksmai (pranešimai, paskaitos, pamokos, diskusijos, debatai, konkursai, viktorinos, varžybos ir kiti vieši renginiai)
1.		Užtikrinti koordinuotą visuomenės sveikatos priežiūrą ugdymo įstaigose, stiprinant vaikų sveikos gyvensenos įgūdžius ir formuojant teigiamą požiūrį į sveikatą **,***
1.1.	Sveikatos sauga ir stiprinimas, bendrieji sveikos gyvensenos ir ligų prevencijos klausimai	<ul style="list-style-type: none"> • Kuprinių svėrimo akcija „Ką kuprinėje neši?“; • Teoriniai-praktiniai užsiėmimai saugaus eismo, atšvaitų tema „Kodėl žmonės nedėvi atšvaitų?“; • Teoriniai-praktiniai užsiėmimai akių ligų profilaktikos klausimais.
1.2.	Sveika mityba ir nutukimo prevencija	<ul style="list-style-type: none"> • Praktiniai užsiėmimai sveikos mitybos pasirinkimo klausimais.
1.3.	Fizinis aktyvumas	<ul style="list-style-type: none"> • Praktiniai fizinio aktyvumo užsiėmimai „Aktyvioji pertrauka“.
1.4.	Psichikos sveikata (smurto, patyčių prevencija, streso kontrolė ir kt.)	<ul style="list-style-type: none"> • Praktiniai užsiėmimai patyčių / streso valdymo temomis; • Netradicinio ugdymo dienos visose savivaldybės ugdymo įstaigose („-iada“).
1.5.	Užkrečiamųjų ligų profilaktika, asmens higiena	<ul style="list-style-type: none"> • Teoriniai užsiėmimai mikroorganizmų atsparumo ir antibiotikų tema; • Lapkričio 18 d. – Europos supratimo apie antibiotikus diena/ konkursas „Ką žinau apie antibiotikus?“; • Akcija – „Kriauklės rankų plovimo pamokėlės“; • Teoriniai-praktiniai užsiėmimai užkrečiamųjų ligų tema.
1.6.	Aplinkos sveikata	<ul style="list-style-type: none"> • Ugdymo įstaigos aplinkos vertinimas, rekomendacijų teikimas administracijai dėl mokyklos saugios ir sveikatai stiprinti pritaikytos aplinkos kūrimo.
1.7.	Rūkymo, alkoholio ir narkotikų vartojimo prevencija	<ul style="list-style-type: none"> • Akcija – Pasaulinei dienai be tabako paminėti (gegužės 31 d.); • Akcija – Tarptautinės nerūkymo dienos minėjimas (lapkričio 21 d.).
1.8.	Lytiškumo ugdymas, AIDS ir lytiškai plintančių ligų prevencija	<ul style="list-style-type: none"> • Gruodžio 1d. – Pasaulinės kovos su AIDS dienos paminėjimas; • Ugdymo priemonės lytiškumo ugdymo tema.
1.9.	Ėduonies profilaktika ir burnos higiena	<ul style="list-style-type: none"> • Vaikų krūminių dantų dengimo silantinėmis medžiagomis programos skatinimas / konkursas „Silantams draugiškiausia klasė“; • Teoriniai-praktiniai užsiėmimai burnos higienos profilaktikos klausimais.

1.10.	Traumų ir nelaimingų atsitikimų prevencija	<ul style="list-style-type: none"> Pirmosios pagalbos mokymai.
2.	Vykdyti Alytaus rajono savivaldybės visuomenės sveikatos monitoringą, analizuoti ir vertinti gyventojų sveikatą bei jos pokyčius, gyvensenos įpročius ir jų poveikį sveikatai, planuoti ir įgyvendinti visuomenės sveikatos stiprinimo priemones	
2.1.	Visuomenės sveikatos stebėseną	<ul style="list-style-type: none"> Sveikatos stebėsenos rodiklių, reprezentuojančių savivaldybės gyventojų sveikatos būklę rinkimas, apdorojimas, ataskaitos parengimas.
2.2.	Suaugusiųjų asmenų gyvensenos tyrimas	<ul style="list-style-type: none"> Suaugusiųjų asmenų sveikos gyvensenos tyrimas (apklausa, duomenų suvedimas, apdorojimas).
3.	Stiprinti Alytaus rajono savivaldybės gyventojų sveikatą, organizuojant ir vykdant sveikatą stiprinančias veiklas, didinti gyventojų informuotumą apie sveiką gyvenimo būdą ir ligų prevenciją *,***	
3.1.	Sveikatos sauga ir stiprinimas, bendrieji sveikos gyvensenos ir ligų prevencijos klausimai	<ul style="list-style-type: none"> Balandžio 28 d. – Pasaulinė darbuotojų saugos ir sveikatos diena (renginių ciklas darbovietėse); Renginių ciklas rajono bibliotekos filialuose „Dvi „B“ – sveikatos labui“; Lapkričio 18 d. – Europos supratimo apie antibiotikus diena/ konkursas „Ką žinau apie antibiotikus?“.
3.2.	Sveika mityba ir nutukimo prevencija	<ul style="list-style-type: none"> Akcija „Prisimink išleistuvių suknelę“; Lapkričio 8 d. – Europos sveikos mitybos diena / Maisto gamybos varžytuvės.
3.3.	Fizinis aktyvumas	<ul style="list-style-type: none"> Gegužės 10 d. – Judėjimo sveikatos labui diena; Reguliarūs fizinio aktyvumo užsiėmimai-mankštos, šiaurietiškojo ėjimo užsiėmimai bendruomenėse; Akcija „Nespėliok. Geriau susiskaičiuok“.
3.4.	Rūkymo, alkoholio ir narkotikų vartojimo prevencija	<ul style="list-style-type: none"> Akcija – Pasaulinei dienai be tabako paminėti (gegužės 31 d.).
3.5.	Kraujotakos sistemos ligų profilaktika	<ul style="list-style-type: none"> Rugsėjo 25 d. – Pasaulinė širdies diena / konkursas „Sveikos širdies receptas“; Širdies ir kraujagyslių ligų bei cukrinio diabeto rizikos grupės asmenų sveikatos stiprinimo programos vykdymas.
3.6.	Onkologinių ligų profilaktika	Balandžio 7 d. – Pasaulinės sveikatos dienos minėjimas, skirtas skatinti ankstyvųjų prevencinių programų vykdymą ir onkologinių ligų profilaktiką
4.	Teikti psichosocialinę pagalbą Alytaus rajono gyventojams	
4.1.	Psichosocialinė pagalba	Psichologinis konsultavimas
4.2.	Konsultacijos krizinių situacijų atveju	Konsultacijos (mokyklų, įstaigų, bendruomeninių asociacijų bendruomenėms) krizinių situacijų atvejais

**Priemonių plane pateikiamos tik pagrindinės priemonės iškeltiems uždaviniams pasiekti, paliekant galimybę metų eigoje planą papildyti priemonėmis, atsirandančiomis atsižvelgiant į tikslinių grupių poreikį, partnerių pasiūlymus, veiklą koordinuojančių institucijų rekomendacijas.*

*** Mokinių, ugdomų pagal ikimokyklinio ir priešmokyklinio, pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo programas, visuomenės sveikatos priežiūra vykdoma pagal atskirus mokslo metams paruoštus planus, suderintus su savivaldybės gydytoju, ugdymo įstaigų administracija, todėl bendrame Biuro veiklos plane pateikiamos tik svarbiausios veiklos šiose įstaigose.*

**** Straipsniai, publikacijos, pranešimai spaudai ir kita sveikatinančios informacijos sklaida vykdoma nuolat, atsižvelgiant į aktualijas valstybėje bei savivaldybėje.*

7. PLANO VERTINIMO KRITERIJAI

LR SAM strateginio veiklos plano priemonės pavadinimas / visuomenės sveikatos priežiūros funkcijos pavadinimas	Veiklos kryptys	Veiklos vertinimo kriterijai	Savivaldybės visuomenės sveikatos biuro veiklos įgyvendinimo terminas	Vertinimo kriterijų planuojamos reikšmės		Teisės aktai ir rekomendacijos veiklos vykdymui
				Pusmečio	Metinės	
1	2	3	4	6	7	8
I PRIORITETAS. Visuomenės psichikos sveikatos gerinimas						
1. Užtikrinti savižudybių prevencijos prioritetų nustatymą ilgojo ir trumpojo laikotarpio savižudybių prevencijos priemonių ir joms įgyvendinti reikiamo finansavimo planavimą (LRV prioritetas) (01-01-05) / funkcija – visuomenės sveikatos stiprinimas	1.1. Ankstyvosios intervencijos, skirtos nereguliarai vartojantiems psichoaktyviaisiais medžiagais ar eksperimentuojantiems jomis jaunuoliams, vykdymas	1.1.1. Asmenų, baigusiu programą, skaičius (proc.)	I-IV ketv.	80 proc.	80 proc.	LR administracinių nusižengimų kodekso nuostatos numato, kad teismo ar ne teismo tvarka administracinio nusižengimo bylą nagrinėjanti institucija (pareigūnas) už LR administracinių nusižengimų kodekso 71, 73, 74, 80, 346, 481, 484, 485 ir 487 straipsniuose numatytus administracinius nusižengimus gali skirti administracinio poveikio priemonę – įpareigojimą dalyvauti alkoholio ir narkomanijos prevencijos, ankstyvosios intervencijos, sveikatos priežiūros programose, jei asmuo sutinka. LRV 2017 m. rugsėjo 13 d. nutarimu Nr. 743 „Dėl įpareigojimo dalyvauti alkoholio ir narkomanijos prevencijos, ankstyvosios intervencijos ir sveikatos priežiūros programose (kursuose) vykdymo

					<p>tvarkos aprašo patvirtinimo“ patvirtino Įpareigojimo dalyvauti alkoholizmo ir narkomanijos prevencijos, ankstyvosios intervencijos, sveikatos priežiūros programose (kursuose) vykdymo tvarkos aprašą, kuris reglamentuoja alkoholizmo ir narkomanijos prevencijos, ankstyvosios intervencijos, sveikatos priežiūros programų (kursų) vykdymą ir apmokėjimą asmenims. Taip sudaryta galimybė asmenims, už išvardytuose straipsniuose numatytus administracinius nusižengimus, pasirinkti dalyvavimą prevencinėse programose arba kreiptis dėl asmens sveikatos priežiūros paslaugų suteikimo. LR SAM ir LR švietimo ir mokslo ministro 2018 m. sausio 18 d įsakymu Nr. V-60/V-39 „Dėl Ankstyvosios intervencijos programos vykdymo tvarkos aprašo patvirtinimo“ patvirtintas Ankstyvosios intervencijos programos vykdymo tvarkos aprašas. 2018 m. LR SAM išleido Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamento parengtas metodines rekomendacijas ankstyvosios intervencijos programai vykdyti.</p>
<p>1.2. Priklausomybių konsultantų paslaugų teikimo savivaldybėse</p>	<p>1.2.1. Suteiktų priklausomybės konsultanto paslaugų skaičius</p>	<p>II-IV ketv.</p>	<p>0</p>	<p>30</p>	<p>Siekiamybė valstybės lygmeniu - priklausomybės konsultantų paslaugų prieinamumas savivaldybėje (proc.) - 70 proc. Veikla įgyvendinama vadovaujantis: 1. LR SAM 2018-09-07 įsakymu Nr. V-</p>

organizavimas					<p>989 „Dėl priklausomybės konsultavimo paslaugų rizikingai ir žalingai alkoholi vartojantiems asmenims teikimo tvarkos aprašo patvirtinimo“;</p> <p>2.LR SAM 2018-09-07 įsakymu Nr. V-990 „Dėl priklausomybės konsultavimo paslaugų rizikingai ir žalingai alkoholi vartojantiems asmenims teikimo neformaliojo mokymo programų derinimo ir priklausomybės konsultavimo paslaugas norinčių teikti asmenų išklausių kitų mokymų atitikties apraše nustatytiems mokymo programų reikalavimams vertinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“.</p>
	1.2.2. Asmenų, gavusių priklausomybių konsultavimo paslaugas, skaičius	II-IV ketv.	0	15	
1.3. Psichikos sveikatos kompetencijų didinimas įmonių darbuotojams	<p>1.3.1. Įmonių kuriose įvykdyti psichikos sveikatos stiprinimui skirti mokymai, skaičius (vnt.)</p> <p>1.3.2. Dalyvavusių darbuotojų psichikos sveikatos stiprinimo mokymuose skaičius (vnt.)</p> <p>1.3.3. Darbuotojų, dalyvavusių mokymuose, žinių psichikos sveikatos srityje gerėjimas (proc.)</p>	II-IV ketv.	Nurodoma patvirtinus aprašą.	Nurodoma patvirtinus aprašą	<p>HI iki š. m. vasario 28 d. parengia Psichikos sveikatos kompetencijų didinimo įmonių darbuotojams tvarkos aprašą. SVSB veiklą pradeda įgyvendinti nuo š. m. balandžio 1 d.</p>
1.4. Mokyklų bendruomenės gebėjimų	1.4.1. Mokyklų, kuriose įgyvendinta priemonė, dalis (proc.)	III-IV ketv.	Nurodoma patvirtinus aprašą	Nurodoma patvirtinus aprašą	<p>LR SAM Visuomenės sveikatos departamento Psichikos sveikatos skyrius iki š. m. kovo 31 d. parengia Mokyklos</p>

	psichikos sveikatos srityje stiprinimas - mokymų / supervizių organizavimas mokyklos bendruomenių komandoms	1.4.2. Mokyklos bendruomenės narių žinių psichikos sveikatos srityje gerėjimas (proc.) 1.4.3. Parengtų rekomendacijų, skirtų spręsti aktualias psichikos sveikatos problemas mokyklose, skaičius (vnt.)			bendruomenės gebėjimų psichikos sveikatos srityje stiprinimo tvarkos aprašą. SVSBB veiklą pradeda įgyvendinti nuo š.m. rugsėjo 1 d.
II PRIORITETAS. Sveikatos mitybos įgūdžių formavimas ir fizinio aktyvumo skatinimas					
I. Plėtoti sveiką gyvenseną ir stiprinti mokinių sveikatos įgūdžius ugdymo įstaigose (01-01-04) / funkcija - mokinių visuomenės sveikatos priežiūra	1.1. Sveikatos mitybos organizavimo tobulinimas ir maisto švaistymo mažinimas	1.1.1. Mokyklų, įgyvendinusių rekomendacijas / priemones dėl „švediško stalo“ diegimo, mažinančios maisto švaistymą, dalis (proc.)	II-IV ketv.	Nurodoma parengus rekomendacijas	Nurodoma parengus rekomendacijas SMLPC parengia ir iki š.m. kovo 31 d. suderina su SAM rekomendacijas dėl "švediško stalo" ir maisto švaistymo mažinimo priemonių įgyvendinimo. SVSBB veiklą pradeda įgyvendinti nuo š.m. balandžio 1 d.
1.2. Sveikatos stiprinančių mokyklų plėtra / priemonės "Aktyvi mokykla" įgyvendinančių mokyklų plėtra	1.2.1. Naujai įsijungusių į Sveikatą stiprinančių mokyklų tinklą mokyklų skaičius (vnt.) 1.2.2. Sveikatą stiprinančių mokyklų tinkle dalyvaujančių mokyklų skaičius (vnt.) / (proc.) 1.2.3. Įgyvendinusių priemonę "Aktyvi mokykla" mokyklų skaičius (vnt.)	I-IV ketv.	1 vnt. 7 vnt. / 77 proc.	3 vnt. 9 vnt. / 100 proc.	LR SAM Visuomenės sveikatos stiprinimo skyrius parengia ir iki š.m. gegužės 1 d. Sveikatos apsaugos ministras patvirtina įsakymą "Dėl "Aktyvi mokykla" tvarkos aprašo patvirtinimo". Šis tvarkos aprašas, tai Sveikatą stiprinančių mokyklų tinklo tvarkos aprašo dalis. SVSBB veiklą pradeda

2. Stiprinti sveikos gyvensenos įgūdžius bendruomenėse bei vykdyti visuomenės sveikatos stebėseną savivaldybėse (01-01-07) / funkcija – visuomenės sveikatos stiprinimas	1.3. Supratimo apie mikroorganizmų atsparumą antimikrobinėms medžiagoms didinimas	1.3.1. Mokinių, dalyvavusių grupiniuose užsiėmimuose, skaičius (vnt.)	200 vnt.	800 vnt.	I-IV ketv.	Veikla įgyvendinama vadovaujantis HI interneto puslapyje paskelbta medžiaga: http://hi.lt/lt/visuomenes-supratimo-apie-antibiotikus-didinimas.html http://hi.lt/uploads/pdf/leidiniai/Rekomendacijos/Tinkamas_antibiotiku_vartojimas_.pdf
		1.3.2. Gimnazijų 1-4 klasės mokinių, dalyvavusių grupiniuose užsiėmimuose, žinių gerėjimas (proc.)	40 proc.	40 proc.		
2.1. Gyventojų sveikos mitybos įgūdžių formavimas, daržovių vartojimo skatinimas	2.1.1. Sveikos mitybos grupinių užsiėmimų skaičius (vnt.)	2.1.1. Sveikos mitybos grupinių užsiėmimų skaičius (vnt.)	9 vnt.	16 vnt.	I-IV ketv.	Veikla įgyvendinama vadovaujantis sveikos mitybos ir daržovių vartojimo skatinimo rekomendacijomis parengtomis SMLPC: 1. sveikos mitybos rekomendacijos: https://bit.ly/2CX91EM ; 2. daržovių vartojimo skatinimo rekomendacijos: https://bit.ly/2RDc4Kp .
		2.1.2. Bendras sveikos mitybos grupiniuose užsiėmimuose dalyvavusių asmenų skaičius (vnt.)	140 vnt.	300 vnt.		
		2.1.3. Gyventojų sveikos mitybos žinių gerėjimas (proc.)	40 proc.	40 proc.		
		2.2. Sveikos mitybos ir sveiko maisto gaminimo mokymų organizavimas tikslinėms grupėms	Nurodoma patvirtinus aprašą	Nurodo ma patvirtinus aprašą		
2.2.1. Organizuotų sveikos mitybos ir sveiko maisto gaminimo mokymų tikslinei pedagogų grupei skaičius (vnt.) / dalyvavusių mokymuose pedagogų skaičius (vnt.), / ugdymo įstaigų dalis (proc.)	2.2.2. Organizuotų sveikos mitybos ir sveiko maisto gaminimo mokymų mokinių tėvams skaičius (vnt.) / dalyvavusių mokymuose					

	tėvų skaičius (vnt.) / ugdymo įstaigų, kuriose vyko mokymai, dalis (proc.)					Radviliškio r.; 15. Jurbarko r.; 16. Pagėgių; 17. Anykščių r.; 18. Molėtų r.; 19. Zarasų r.; 20. Šalčininkų r.; 21. Švenčionių r.; 22. Trakų r.; 23. Ukmergės r.
	2.2.3. Organizuotų sveikatos mitybos mokymų virėjams ugdymo įstaigose skaičius (vnt.) / dalyvavusių mokymuose virėjų skaičius (vnt.) / ugdymo įstaigų dalis (proc.)					
2.3. Gyventojų fizinio aktyvumo skatinimas	2.3.1. Grupiniuose užsiėmimuose dalyvavusių asmenų skaičius (vnt.)	1-IV ketv.	1200 vnt.	1500 vnt.		
	2.3.2. Reguliarių praktinių grupinių užsiėmimų skaičius (vnt.)		80 vnt.	100 vnt.		
	2.3.3. Gyventojų fizinio aktyvumo žinių gerėjimas (proc.)		40 proc.	40 proc.		
2.4. Širdies ir kraujagyslių ligų ir cukrinio diabeto rizikos grupių asmenų sveikatos stiprinimas	2.4.1. Pirminės asmens sveikatos priežiūros įstaigų, kurios siuntė asmenis į sveikatos stiprinimo programą, skaičius (vnt.) / dalis (proc.)	1-IV ketv.	2 vnt. / 11 proc.	9 vnt. / 47 proc.		Veikla įgyvendinama vadovaujantis LR SAM 2014 m. rugsėjo 22 d. įsakymu Nr. V-979 "Dėl širdies ir kraujagyslių ligų ir cukrinio diabeto rizikos grupių asmenų sveikatos stiprinimo tvarkos aprašo patvirtinimo"
	2.4.2. Asmenų, šeimos gydytojų nukreiptų dalyvauti sveikatos stiprinimo programoje, skaičius (vnt.)		2	10		

		2.4.3. Asmenų, baigusių sveikatos stiprinimo programą, skaičius (vnt.)		0	10	
		2.4.4. Asmenų, savanoriškai dalyvavusių be gydytojo siuntimo sveikatos stiprinimo programoje, skaičius (vnt.)		0	10	
	2.5. Supratimo apie mikroorganizmų atsparumą antimikrobiniams medžiagoms didinimas	2.5.1. Asmenų, dalyvavusių grupiniuose užsiėmimuose, skaičius (vnt.) (išskyrus mokinius, nurodytus 2.6.2 p.)	I-IV ketv.	50 vnt.	350 vnt.	
		2.5.2. Asmenų, dalyvavusių grupiniuose užsiėmimuose, žinių gerėjimas (proc.)	I-IV ketv.	40 proc.	40 proc.	Veikla įgyvendinama vadovaujantis HI interneto puslapyje paskelbta medžiaga: http://hi.lt/lt/visuomenes-supratimo-apie-antibiotikus-didinimas.html http://hi.lt/uploads/pdf/leidiniai/Rekomendacijos/Tinkamas_antibiotiku_vartojimas_.pdf
	2.6. Burnos higienos užsiėmimų organizavimas tikslinėse grupėse	2.6.1. Mokinių, dalyvavusių burnos higienos grupiniuose užsiėmimuose, skaičius (vnt.) / (proc.)	I-IV ketv.	0	148 vnt. / 10 proc.	
		2.6.2. Asmenų, dalyvavusių burnos higienos grupiniuose užsiėmimuose, skaičius (vnt.). (Išskyrus tikslinę grupę - mokinius, nurodytą 2.6.1 p.)	I-IV ketv.	10	20	
3. Stiprinti sveikos gyvensenos įgūdžius bendruomenėse bei vykdyti visuomenės sveikatos stebėseną	3.1. Lietuvos suaugusių gyventojų faktinės mitybos,	3.1.1. Tyrimo duomenų pateikimas SMLPC (proc.)	III-IV ketv.	0	1	SMLPC parengia ir patvirtina Lietuvos suaugusių gyventojų faktinės mitybos, mitybos ir fizinio aktyvumoipročių tyrimo atlikimo metodiką ir apmoko ją taikyti specialistus iki š.m. birželio 30 d.

savivaldybėse (01-01-07) / funkcija – visuomenės sveikatos stebėseną	mitybos ir fizinio aktyvumo įpročių tyrimas					
III PRIORITETAS. Savivaldybės visuomenės sveikatos biuro darbuotojų administracinių gebėjimų stiprinimas						
1. Plėtoti sveiką gyvenimą ir stiprinti mokinių sveikatos įgūdžius ugdymo įstaigose (01-01-04) / funkcija - mokinių visuomenės sveikatos priežiūra	1.1. Visuomenės sveikatos specialistų, dirbančių mokykloje, kvalifikacijos kėlimas	1.1.1. Apmokytų savivaldybės visuomenės sveikatos biuro specialistų skaičius (vnt.) / (proc.)	I-IV ketv.	2 vnt. / 33 proc.	6 vnt. / 100 proc.	Mokymai vykdomi pagal suderintą programą teisės aktų nustatyta tvarka
2. Stiprinti sveikos gyvensenos įgūdžius bendruomenėse bei vykdyti visuomenės sveikatos stebėseną savivaldybėse (01-01-07) / funkcija – visuomenės sveikatos stiprinimas	2.1. Savivaldybės visuomenės sveikatos biuro darbuotojų kvalifikacijos kėlimas	2.1.1. Apmokytų savivaldybės visuomenės sveikatos biuro darbuotojų skaičius (vnt.) / (proc.)	I-IV ketv.	2 vnt. / 33 proc.	6 vnt. / 100 proc.	Mokymai vykdomi pagal suderintą programą teisės aktų nustatyta tvarka
IV PRIORITETAS. Savivaldybės visuomenės sveikatos biurų veiklos viešinimas						
1. Plėtoti sveiką gyvenimą ir stiprinti mokinių sveikatos įgūdžius ugdymo įstaigose (01-01-04) / funkcija - mokinių visuomenės sveikatos priežiūra	1.1. Savivaldybės visuomenės sveikatos biuro mokinių visuomenės sveikatos priežiūros veiklos	1.1.1. Informavimo veiksmų skaičius (vnt.)	I-IV ketv.	20 vnt.	50 vnt.	

	viešinimas					
2. Stiprinti sveikos gyvensenos įgūdžius bendruomenėse bei vykdyti visuomenės sveikatos stebėseną savivaldybėse (01-01-07) / funkcija – visuomenės sveikatos stiprinimas	2.1. Savivaldybės visuomenės sveikatos biuro visuomenės sveikatos stiprinimo veiklos viešinimas	2.1.1. Informavimo veiksmų skaičius (vnt.)	I-V ketv.	120 vnt.	300 vnt.	

8. LAUKIAMI REZULTATAI

- 8.1. Pagerės tėvų, mokyklos bendruomenės informuotumas apie mokinių sveikatos būklę, bus organizuojamos kokybiškesnės sveikatos stiprinimo priemonės tėvams, pedagogams, bus sistemingai ir nuosekliai konsultuojami visuomenės sveikatos priežiūros darbuotojai ugdymo įstaigose. Mokiniai nuolat gilins savo sveikatos žinias įvairiomis sveikatos temomis.
- 8.2. Bus sistemingai kaupiami visuomenės sveikatos stebėsenos duomenys. Visuomenei ir sveikatos politikos formuotojams bus pateikta informacija apie Alytaus rajono savivaldybės gyventojų sveikatą. Vadovaujantis gautais duomenimis bus planuojamos ir įgyvendinamos savivaldybės visuomenės sveikatos stiprinimo priemonės.
- 8.3. Bus teikiamos kokybiškos visuomenės sveikatos paslaugos Alytaus rajono gyventojams, didės gyventojų informuotumas sveikatos srityje, bus priartintos visuomenės sveikatos paslaugos prie rajono gyventojų.
- 8.4. Priartinus psichosocialinės pagalbos priemones arčiau gyventojų, pagerės gyventojų psichologinė būklė, lengviau bus įveikiamos krizinės situacijos.